Spis treści

1. Wstęp 9
2. Rola GSM-R w systemie ERTMS 15
2.1. Interoperacyjność transportu kolejowego 15
2.2. Uwarunkowania techniczne wdrażania systemu ERTMS 15
2.3. Poziomy zaawansowania systemu 17
2.4. Uwarunkowania prawne wdrażania systemu ERTMS 20
3. Charakterystyka systemu GSM-R 23
3.1. Ogólna charakterystyka systemu GSM-R 23
3.2. Architektura systemu GSM-R 24
3.2.1. Podsystem stacji bazowych 30
3.2.2. Część komutacyjno-sieciowa NSS 31
3.2.3. Centrala MSC (*Mobile Switching Centre*) 32
3.2.4. Centrala GMSC (*Gateway Mobile Switching Centre*) 33
3.2.5. Rejestr abonentów własnych HLR (*Home Location Register*) 34
3.2.6. Centrum identyfikacji AuC (*Authentication Centre*) 34
3.2.7. Rejestr identyfikacji stacji ruchomych EIR (*Equipment Identification Register*) 34
3.3. Podstawowe parametry transmisji radiowej systemu GSM 35
3.4. Usługi i funkcje realizowane przez system GSM-R 37
4. Analiza ruchu telekomunikacyjnego w GSM-R 41
4.1. Źródła ruchu telekomunikacyjnego w sieci GSM-R 41
4.2. Połączenia głosowe 43
4.3. Transmisja danych 44
4.4. Usługi dodane 45
5. Identyfikacja zagrożeń transmisji informacji w systemie GSM-R 47
5.1. Ogólna klasyfikacja zagrożeń informacji 47
5.2. Analiza obszarów zagrożeń informacji w systemie GSM-R 49
5.2.1. Czynniki techniczne 49
5.2.2. Czynniki ludzkie 50
5.2.3. Czynniki organizacyjne 52
6. Analiza i szacowanie ryzyka w systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji 53
6.1. Rola szacowania ryzyka w systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji 53
6.2. Etapy procesu szacowania ryzyka 57
6.3. Identyfikacja zagrożeń i podatności w systemie cyfrowej radiołączności kolejowej 63

6.4. Sztuczne sieci neuronowe jako narzędzie do szacowania ryzyka w systemie zarządzania bezpieczeństwem informacji ... 69

7. Mechanizmy zapewnienia bezpieczeństwa transmisji informacji w sieciach komórkowych ... 73

7.1. Zabezpieczenie dostępu do sieci ... 73

7.1.1. Identyfikacja użytkownika ... 73

7.1.2. Uwierzytelnienie użytkownika ... 74

7.1.3. Poufność tożsamości i lokalizacji abonenta ... 75

7.1.4. Poufność i integralność transmisji ... 76

7.1.5. Weryfikacja urządzenia ... 77

7.1.6. Ochrona kryptograficzna procedury dostępu ... 78

7.2. Metody zabezpieczenia sieci szkieletowej ... 80

7.2.1. Redundancja sprzętowa ... 80

7.2.2. Automatyczne systemy dozoru ... 80

7.3. Metody zabezpieczenia domeny aplikacji ... 80

7.3.1. Protokoły szyfrujące ... 80

7.3.2. Ochrona sieci sygnalizacji SS7 ... 82

7.3.3. Inne rozwiązania sprzętowe ... 83

7.4. Metody zabezpieczenia interfejsu radiowego ... *85*

7.4.1. Interfejs radiowy a model OSI ... 85

7.4.2. Szyfrowanie interfejsu radiowego ... 86

7.4.3. Identyfikacja użytkownika ... 87

7.4.4. Identyfikacja modułu użytkownika ... 88

8. Metody zapewnienia bezpieczeństwa transmisji informacji w sieci GSM-R ... 91

8.1. Wprowadzenie ... 91

8.2. Metody zapewnienia pokrycia radiowego ... 91

8.2.1. Podstawowe zasady planowania sieci radiowej ... 91

8.2.2. Kontrola pokrycia radiowego ... 96

8.2.3. Ocena jakości sieci radiowej ... 105

8.2.4. Dostępność usług (*Accessability*) ... 108

8.2.5. Monitorowanie ciągłości usługi (*Retainability*) ... 111

8.2.6. Dostępność zasobów sieci radiowej ... 115

8.2.7. Jakość transmisji pakietowej ... 117

8.3. Metody zapewnienia ciągłości działania systemu GSM-R ... 118

8.3.1. Analiza metod zapewnienia dostępności ... 118

8.3.2. Metoda szacowania dostępności sieci GSM-R ... 124

9. Analiza i ocena dostępności systemu GSM-R na przykładzie ERTMS 137
9.1. Analiza wymagań dotyczących bezpieczeństwa działania systemu 137
9.2. Ocena dostępności systemu GSM-R na przykładzie ERTMS 139
10. Wybrane aspekty bezpieczeństwa fizycznego i środowiskowego systemu GSM-R 145
10.1. Bezpieczeństwo fizyczne systemu cyfrowej radiołączności kolejowej 145
10.2. Zagadnienia kompatybilności elektromagnetycznej w systemach cyfrowej radiołączności kolejowej 153
10.3. Analiza zakłóceń odbiorników sieci GSM-R 168
11. Metody administracyjno-organizacyjne zapewnienia bezpieczeństwa transmisji informacji w sieci GSM-R 175
12. Zakończenie 181
Literatura 185
Wykaz ważniejszych symboli i skrótów 195